

(3 Hours)

[Marks: 100]

Instructions :- (1) All questions are compulsory having internal options.
(2) Figures to the right indicate full marks.

- Q:1** **A) Choose the correct answer from the options given below (Any 10)** **10**
- 1) Export or Perish is a slogan given by _____ for India.
 a) Ptd. Jawaharlal Nehru b) Mahatma Gandhi
 c) Indira Gandhi d) Sardar Patel
 - 2) The exporters face _____ risk due to insolvency of buyers.
 a) IP b) Cargo
 c) Commercial d) Political
 - 3) Agricultural goods are part of India's _____ exports.
 a) Merchandise b) Consultancy
 c) Software d) Transportation
 - 4) A complete ban on imports from a certain country is called _____.
 a) Courtyard b) Embargo
 c) Nation restricts d) Quota
 - 5) GATS agreement was signed to open up the _____ sector.
 a) Transportation b) Manufacturing
 c) Services d) Merchandise
 - 6) India is a member of _____.
 a) NAFTA b) ASEAN
 c) SAARC d) EU
 - 7) Industrial clusters are given recognition as _____ in order to maximize their export potential
 a) Towns of Excellence b) Trade for Excellence
 c) Industry for Excellence d) Entry for Excellence
 - 8) _____ are transactions in which goods supplied do not leave country
 a) Deemed exports b) Dumped exports
 c) Potential exports d) Cancelled exports
 - 9) _____ are allowed to self-certify their manufactured goods as originating from India
 a) Medium exporter b) All exporters
 c) Micro exporters d) Status Holders
 - 10) The headquarter of IIP is in _____ of packaging
 a) New Delhi b) Mumbai
 c) Kolkata d) Chennai
 - 11) ASIDE included Critical _____ Balancing Scheme for export development.
 a) Parks b) Zones
 c) Star house d) Infrastructure

- 12) Duty remission scheme consists of _____.
- DBK
 - DEPB
 - MIA
 - EPC

Q:1 B) State whether following statements are True or False (Any 10) 10

- Compared to domestic marketing, export marketing involves higher risk.
- Saturation of domestic market and recession influence export business.
- India does not export to Asian countries at all.
- Trade barriers help free movement of goods and services at the global level.
- GATT was replaced by IMF in 1995.
- AOA agreement treats foreign investment at par with domestic investment.
- Foreign Trade policy 2015-20 gives boost to 'Make in India' of Government of India
- Goods purchased under deemed exports can be used for export purpose and not for domestic sales
- Special Economic Zones provides value addition to basic agricultural produce.
- FIEO acts as apex body of manufacturing organisations.
- MAI Allows infrastructure subsidy.
- Under GST regime exports would be considered as Zero-rated supply.

Q:2 Answer any two of the following: 15

- Define Export Marketing. Explain the features of Export Marketing.
- Discuss the problems faced by India's export sector.
- Explain the India's services exports since 2015.

Q:3 Answer any two of the following: 15

- What are trade barriers? Explain the Non- tariff barriers in export trade.
- Discuss the positive impact of regional economic groupings on international trade.
- Explain the steps involved in market selection process.

Q:4 Answer any two of the following: 15

- What are the highlights of India's Foreign Trade Policy 2015-20?
- Illustrate the role of Directorate General of Foreign Trade in India's export trade.
- Discuss the benefits available to Status Holders.

Q:5 Answer any two of the following: 15

- What is MDA? Explain its features.
- Elucidate the role of EPCG in export marketing.
- Describe ITPO as important organisation in Indian export.

Q:6 Write Short Notes on (Any 4) 20

- Benefit of export marketing to the nation
- Domestic marketing v/s Export marketing
- SAARC
- TRIPs Agreement
- Negative List of Exports
- IRMAC

मराठी रूपांतर

सूचना :- (१) सर्व प्रश्नांना अंतर्गत पर्याय असणे आवश्यक आहे.
(२) उजवी कडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न: १ अ) खालील दिलेल्या पर्यायातून योग्य उत्तर निवडा. (कोणतेही १०)

१०

- १) निर्यात करा अथवा नष्ट व्हा असा नारा अशी घोषणा _____ यांनी भारतीयांना दिला आहे.
अ) पंडित जवाहरलाल नेहरू ब) महात्मा गांधी
क) इंदिरा गांधी ड) सरदार पटेल
- २) खरेदीदारांच्या दिवाळखोरीमुळे निर्यातदारांना _____ जोखमीचा सामना करावा लागतो.
अ) आय. पी. ब) मालवाहू
क) व्यवसायिक ड) राजकीय
- ३) कृषी माल हा भारताच्या निर्यातीचा _____ भाग आहे.
अ) व्यापारी माल ब) सल्ला विषयक
क) सॉफ्टवेअर ड) वाहतुकीचा
- ४) विशिष्ट देशातून आयातीवर संपूर्ण बंदी यास _____ म्हणतात.
अ) कोर्ट यार्ड ब) निर्बंध
क) प्रतिबंधित राष्ट्र ड) कोटा
- ५) _____ क्षेत्र उघडण्यासाठी GATS करारावर स्वाक्षरी करण्यात आली.
अ) वाहतुक ब) उत्पादन
क) सेवा ड) व्यापार
- ६) भारत हा _____ सदस्य आहे.
अ) एन. ए.एफ. टी. ए ब) एशियन
क) सार्क ड) युरोपियन युनियन
- ७) निर्यात क्षमता वाढवण्यासाठी औद्योगिक समूहांना _____ म्हणून मान्यता दिली जाते.
अ) उत्कृष्ट नगरे ब) उत्कृष्ट व्यापार
क) उत्कृष्ट उत्पादन ड) उत्कृष्ट प्रवेश
- ८) _____ हे असे व्यवहार आहेत ज्यात पुरवठा केलेला माल देश सोडून जात नाही.
अ) अभिमत निर्यात ब) बुडवलेली निर्यात
क) संभाव्य निर्यात ड) रद्द झालेली निर्यात
- ९) _____ यांना त्यांच्या उत्पादित वस्तू भारतातून आल्याचे स्वप्रमाणित करण्याची परवानगी आहे-
अ) मध्यम निर्यातदार ब) सर्व निर्यातदार
क) सूक्ष्म निर्यातदार ड) दर्जा धारक

- १०) आय. आय. पी. पॅकेजिंगचे मुख्यालय _____ येथे आहे.
 अ) नवी दिल्ली ब) मुंबई
 क) कलकत्ता ड) चेन्नई
- ११) ए.एस. आय.डी. ई. मध्ये श्रेणीय समतोलासाठी _____ च्या मार्फत निर्यात वृद्धी केली जाते.
 अ) पार्क ब) झोन
 क) स्टार हाउस ड) पायाभूत सुविधा
- १२) कर माफी चा _____ योजनेत समावेश आहे.
 अ) डी. बी. के. ब) डी. ई. पी. बी.
 क) एम. आय. ए. ड) ई. पी.सी.

- प्रश्न: १ ब) खालील विधाने खरे किंवा खोटे आहेत ते सांगा. (कोणतेही १०) १०
- १ देशांतर्गत विपणनाच्या तुलनेत, निर्यात विपणनामध्ये जास्त जोखीम असते.
 - २ देशांतर्गत बाजारातील संपृक्तता आणि मंदीचा निर्यात व्यवसायावर परिणाम होतो.
 - ३ भारत आशियाई देशांमध्ये अजिबात निर्यात करत नाही.
 - ४ व्यापारातील अडथळे जागतिक स्तरावर वस्तू आणि सेवांच्या मुक्त वाहतुकीस मदत करतात.
 - ५ GATT च्या बदल्यात IMF ही संस्था १९९५ मध्ये उदयास आली.
 - ६ AOA करार विदेशी गुंतवणुकीला देशांतर्गत गुंतवणुकीच्या बरोबरीने हाताळतो.
 - ७ परकीय व्यापार धोरण २०१५-२० भारत सरकारच्या 'मेक इन इंडिया'ला चालना देते.
 - ८ अभिमत निर्यात अंतर्गत खरेदी केलेला माल देशांतर्गत विक्रीसाठी नाही तर निर्यातीसाठी वापरला जाऊ शकतो.
 - ९ विशेष आर्थिक क्षेत्र मूलभूत कृषी उत्पादनांमध्ये मूल्यवर्धन प्रदान करतात.
 - १० FIEO ही उत्पादक संस्थांची सर्वोच्च संस्था म्हणून काम करते.
 - ११ MAI पायाभूत सुविधा अनुदानास परवानगी देते.
 - १२ वस्तू आणि सेवा कर प्रणाली अंतर्गत, निर्यातीला शून्य-दराने पुरवठा म्हणून मानले जाईल.

- प्रश्न: २ खालील पैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या : १५
- अ निर्यात विपणन परिभाषित करा. वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा निर्यात विपणनाची .
 - ब भारताच्या निर्यात क्षेत्राला भेडसावणाऱ्या समस्या स्पष्ट करा.
 - क २०१५ पासून भारताची सेवा निर्यात स्पष्ट करा.

- प्रश्न: ३ खालील पैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या : १५
- अ व्यापार अडथळे कोणते आहेत? निर्यात व्यापारातील गैर शुल्क- / करा व्यतिरिक्त चे अडथळे स्पष्ट करा.
 - ब आंतरराष्ट्रीय व्यापारावर प्रादेशिक आर्थिक गटांचा सकारात्मक प्रभाव स्पष्ट करा.
 - क बाजार निवड प्रक्रियेत अंतर्भूत होणाऱ्या पायऱ्या स्पष्ट करा.

- प्रश्न: ४ खालील पैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या : १५
- अ भारताच्या परकीय व्यापार धोरण २०१५-२० चे ठळक मुद्दे काय आहेत?
 - ब भारताच्या निर्यात व्यापारात परराष्ट्र व्यापार महासंचालनालयाची भूमिका स्पष्ट करा.
 - क दर्जा धारकांना उपलब्ध असलेल्या फायद्यांची चर्चा करा.

प्रश्न: ५ खालील पैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या :

- अ MDA म्हणजे काय? त्याची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- ब निर्यात विपणनामध्ये EPCG ची भूमिका स्पष्ट करा.
- क भारतीय निर्यातीतील महत्त्वाची संस्था म्हणून ITPO चे वर्णन करा.

१५

प्रश्न: ६ संक्षिप्त टीप लिहा (कोणत्याही ४)

- अ निर्यात विपणनाचा राष्ट्राला फायदा
- ब देशांतर्गत विपणन v/s निर्यात विपणन
- क सार्क
- ड TRIPs करार
- इ निर्यात नकारात्मक यादी.
- फ IRMAC

२०
